

En liten samverkansguide

- Tips och trix inför det första samtalet,
olika samverkansformer och vad som
händer sen

Varför samverka?

Ingen samhällsaktör kan lösa stora samhällsutmaningar helt ensam
– vi måste arbeta tillsammans.

I Halland har vi sedan 2019 en överenskommelse om att offentlig och idéburen sektor vill och bör samverka mer för att skapa ett samhälle präglad av delaktighet, tillit och förståelse för varandras olikheter. Överenskommelsen anger också att all samverkan ska präglas av sex principer:

Dialog

Långsiktighet

**Öppenhet
och insyn**

**Självständighet
och oberoende**

Kvalitet

Mångfald

Den här guiden riktar sig både till idéburna aktörer och offentliga organisationer, med syftet att skapa samarbeten baserade på förståelse, välvilja och tillit.

Upplägget:

1. Förutsättningar och det första samtalet
2. Olika samverkansformer
3. Att fullfölja samverkansprocessen

1. FÖRUTSÄTTNINGAR OCH DET FÖRSTA SAMTALET

Samhällsförändringar växer fram ur gemensamt engagemang och samverkan kring viktiga frågor. Men för att samarbetet ska gå så smidigt som möjligt är det bra att inse att vi har olika perspektiv på problem och lösningar. Nedan följer en checklista med frågor som ni bör ha ställt er innan ni inleder samverkan, frågor som det är viktigt att ha samsyn kring. När frågorna är besvarade är ni redo för det första mötet.

Av vilken anledning vill ni samverka?

Är det för att hitta finansiering till er verksamhet?

Är det för att lösa en utmaning på flera fronter samtidigt?

Kräver utmaningen flera kompetenser som finns hos olika aktörer eller sektorer?

Vem eller vilka vill/behöver ni samarbeta med?

Vilka målgrupper påverkas av samverkan? Har de någon egen organisation?

I vilken roll behöver ni vara fler (referensgrupp, styrgrupp, rapporteringsgrupp, utförare)?

När ska aktörerna kopplas in?

Vilka resurser kan ni bidra med?

Vem bidrar med kompetens, pengar, ideella krafter eller personal?

Vad kan ni avvara och vad förväntar ni er av samverkansparten?

Hur hanterar ni ägandeskap och flexibilitet i samarbetet?

Hur bör ni hantera beslut som måste fattas med kort varsel? Kan det ske på delegation, via ett mejl eller behöver ni samla alla samverkansparter?

Vem ska stå som ansvarig?

Ska det ske några ekonomiska transaktioner?

Vilken nivå av deltagande och inflytande bör samverkansparterna ha?

Vad är ni beredda att kompromissa med?

Vad är ni beredda att kompromissa med för att få samverkan att fungera/komma igång?

Vad är ni inte beredda att kompromissa med?

Är det möjligt att definiera vad ni samverkar kring och vad ni inte samverkar kring?

2. OLIKA SAMVERKANSFORMER

Nästa steg handlar om att hitta en form för samverkan och där finns olika grader. I vissa fall räcker det att några aktörer träffas regelbundet och diskuterar frågor av mer övergripande karaktär, i andra fall krävs större gemensamma projekt, eller delat partnerskap för att ta sig an en fråga. Var på samverkansskalan ni landar beror delvis vad ni själva är redo att bidra med och hur villiga ni själva är för att ta in andras idéer.

I den här guiden är samverkan uppdelad i två kategorier:

1. Dela erfarenheter, träffas och skapa samsyn.
2. Göra tillsammans.

Dela erfarenheter, träffas och skapa samsyn

Genom att träffas skapas inte bara kunskap om varandra, utan också möjligheter att bolla idéer. I Halland finns det flera forum som skapar relationer mellan olika organisationer.

Samråd

Ett samråd innebär att deltagarna förväntas tycka till i en viss fråga. Arrangören vill hämta in synpunkter eller förslag och få veta om eventuella hinder som behöver undanröjas. Samråd används oftast när ett policydokument ska tas fram eller när det ska ske en större förändring av något slag. Ett samråd kan vara både långsiktigt eller tillfälligt beroende på fråga, men innehåller oftast utvalda deltagare eller särskilt tillfrågade organisationer. Var redan i inbjudan tydlig med förutsättningarna och vilka förväntningar som finns på samrådet.

Dialogmöten

Passar bra när ni vill utbyta erfarenheter med andra. Dialogmöten innehåller ofta fler deltagare, från ett bredare urval än samråd. På ett dialogmöte kan ni resonera kring övergripande frågor eller kring en särskild sakfråga. Dialogmöten passar extra bra vid utvärderingar eller för att spåna om lösningar på ett samhällsproblem tillsammans. Förväntningarna från deltagarna är att kunna se en utveckling som speglar resonemangen som förts på mötet och att det finns utrymme att lyfta sina hjärtefrågor.

Göra tillsammans

Projektmedel

Används när man vill testa något nytt, tillfälligt eller utveckla någon verksamhet. Det kan vara bra att diskutera hur en eventuell fortsättning kan se ut. Om projektet lyckas nå sina mål, finns det då en plan för mer långsiktig finansiering? Tänk också på att komma överens om hur uppföljningen ska göras. Det är sällan som uppföljningsmallar lyckas fånga kärnvärden i projekt. Undvik projektmedel som samverkansform när det redan finns en beprövad verksamhet som hittat sin form. Projektmedel ska bara användas för tillfälliga och tydligt avgränsad verksamhet. Några vanliga förväntningar är att relationen mellan idéburen och offentlig part är starkt avgränsad och har en ganska låg grad av delaktighet. Var noga med att diskutera igenom rollfördelningen så att ni inte blir osams under projektets gång.

Verksamhetsstöd

Det finns olika sätt att utforma verksamhetsstöd. Generellt kan stödet beskrivas som mer långsiktigt än projektmedel. Syftet med ett verksamhetsstöd är att se till så att en viss aktivitet, arrangemang eller service finns tillgänglig. Stödet är fortfarande öronmärkt för en särskild verksamhet.

Foto: Unsplash, creative common

Generellt organisationsstöd

Idéburna organisationer kan få ett generellt organisationsstöd för att kunna bedriva sin ordinarie verksamhet. Stödet beviljas vanligtvis för ett år i taget och möjliggör för den idéburna organisationen att bedriva verksamhet för att möta behov som organisationen själv har definierat. Stödformen medger en flexibilitet att förändra verksamheten utifrån behov utan att behöva fokusera på finansieringen i första hand.

Parterna bör sträva efter att komma överens om hur verksamheten ska bli långsiktigt hållbar och kan eventuellt ingå i en avsiktsförklaring för en flerårig finansiering. Den offentliga parten behöver visa tillit till den idéburna partens förmåga att utföra sitt uppdrag och att organisera arbetet därefter.

Uppdrag eller upphandling

Idéburna organisationer kan åta sig ett uppdrag eller delta i en upphandling för att utföra verksamhet. Uppdragen kan vara stora, innehålla flera verksamheter och utföras över flera år. Upphandling kan vinnas i konkurrens med företag eller andra idéburna aktörer. Vill en offentlig organisation underlätta för idéburna att delta i upphandlingar kan detta ske via till exempel reserverade kontrakt, upphandling med social hänsyn eller via dialogupphandling.

Uppdrag kan inte skapas av en part, utan måste utvecklas i dialog mellan de tänkta parterna. Om uppdraget är på flera år behöver ni diskutera finansiering som täcker hela perioden. I dialogen bör ni även komma överens om hur rapporteringen ska se ut, skapa en samsyn kring mål och mätbarhet.

Vid en idéburen upphandling bör ett uttalat fokus ligga på kvalitet, samhällsnyttiga mervärden och förmåga att skapa delaktighet.

Idéburet Offentligt Partnerskap

I ett partnerskap driver parterna verksamhet tillsammans. Det formella ägarskapet kan vara hos en av organisationerna, men parterna deltar i verksamheten på alla nivåer på likvärdiga villkor och bidrar med sin erfarenhet, sina resurser och kompetens. Partnerskap ställer högre krav på parterna och utgår ofta från en specifik sakfråga. Parterna deltar med sina resurser, ofta personella från den idéburna sektorn och ekonomiska från den offentliga. Ett IOP ställer höga krav på tillit, politisk vilja och ömsesidig förståelse för varandras olika uppdrag. Parterna behöver klargöra de juridiska förutsättningarna för att inte riskera överklaganden i efterhand. IOP passar därför inte om det redan finns en marknad och därför ska upphandlas, eller om det saknas tillit, en tydlig rollfördelning och ansvarsfördelning.

För organisationer som vill veta mer om IOP så kan man fråga SKL, Forum, Region Skåne eller Nätverket Idéburen sektor Skåne.

3. ATT FULLFÖLJA SAMVERKANSPROCESSEN

När förutsättningarna är klara och formen bestämd är det dags att förverkliga samarbetet. Här kommer en checklista att bocka av för att se till att samverkansprocessen präglas av tydlighet. Ju djupare samverkan desto viktigare är det att samarbetet genomsyras av ödmjukhet, det goda samtalet och öppna dialoger. Ett grundläggande tips är att ha en gemensam dokumentation över era samtal och att det ni kommer fram till finns i skrift, som ni formulerar tillsammans.

Formulera följande:

- Problembild
- Målbild
- Problemlösning
- Metod
- Åtgärder
- Organisation
 - Rollfördelning
 - Mötesformer
 - Ansvarsfördelning
- Kvalitetskrav
- Rapportering
- Eventuell fortsättning

Använd er gärna av principerna i den Halländska Överenskommelsen.

Lycka till!

**Hallands
bildningsförbund**

